

Horizons of political/poetical contestation: Zuid-Afrikaanse intersectionele perspectieven over disciplines en talen heen

Oproep tot papers – 8ste colloquium over het Afrikaans en de studie van Zuid-Afrika –
Universiteit Gent

20 – 21 november 2024

Hoofdsprekers: Christi van der Westhuizen en Anastasia de Vries

Tegenwoordig neemt intersectionaliteit (kruispuntdenken) over de hele wereld verschillende gedaantes aan. Hierop vormt Zuid-Afrika volgens Moletsane en Reddy (235) geen uitzondering. Vanaf de 19e eeuw, waar de vroege wortels van intersectionaliteit liggen bij Afro-Amerikaanse zwarte feministische pioniers, deed het concept met succes zijn intrede in de academische wereld. Vanuit deze context maakten inaugurale teksten hun opmars met toonaangevende auteurs zoals bell hooks, Kimberlé Crenshaw, die bekendstaat als bedenker van de term, en Patricia Hill Collins met haar “matrix of domination” (12). In de eenentwintigste eeuw is intersectionaliteit nog steeds alomtegenwoordig met onderzoekers zoals Jennifer Nash en Anna Carastathis. Die laatste wijst op de aanhoudende en wellicht zelfs toenemende relevantie ervan, aangezien “oppressive power relations have become increasingly mystified, inequalities seemingly more intractable, and institutions seemingly more difficult to transform” (3).

Een ‘intersectionele’ benadering streeft ernaar om machtsstructuren te ontrafelen door de verwevenheid van meerdere systemen van sociale categorisering bloot te leggen, die de levens en ervaringen van mensen beïnvloeden en vormgeven. Intersectionaliteit vereist een verschuiving in de gedachtegang over identiteiten en werd beschreven als “difficult work” (Nash), maar ook als de “most important contribution that women’s studies have made so far” (McCall 1771). Het fungeert als analytisch instrument dat het begrip van sociale fenomenen bevordert waaronder interpersoonlijke en culturele machtsdomeinen (Collins en Bilge 7). Toch is intersectionaliteit net zo goed een dagelijkse praktijk of manier waarop we als individuen onze levens, onze interacties met andere mensen en met verscheidende instellingen richting geven.

Hoewel de dominante traditie zich situeert in het Globale Noorden, kan een intersectionele lens, zowel als kritisch concept als praktijk, een bruikbaar instrument bieden om machtsstructuren kritisch te onderzoeken in alle regio’s die gekenmerkt worden door ongelijkheden. In de Zuid-Afrikaanse context stellen Moletsane en Reddy (235) dat “while the country has a rich (and celebrated) diversity in terms of race, ethnicity, class, religion, gender, sexuality, language and so on, these markers also highlight the deep inequalities that characterise human relations in the country.” Shefer (382) betoogt dat de overlappende en veelkantige vormen van onderdrukking zich hardnekkig doorzetten in het post-apartheidstijdperk. Bijgevolg wenden academici zoals Christi van der Westhuizen, Amanda Gouws, Barbara Boswell, en Desiree Lewis en Gabeba Baderoon een Zuid-Afrikaans intersectioneel perspectief aan. Momenteel wordt een themanummer van *Tydskrif vir Letterkunde* voltooid over feminismes en Zuid-Afrikaanse literaturen. Bovendien heeft het Zuid-Afrikaanshuis in Amsterdam onlangs met ‘Footnotes’ een online reeks over intersectionele strategieën in Zuidelijk Afrika gelanceerd.

Onze oproep tot papers nodigt voorstellen uit die zich richten op zulke Zuid-Afrikaanse intersectionele tendensen, en die de heterogene verschijningsvormen die deze kunnen aannemen in overweging nemen, zowel op historisch als hedendaags vlak. Geïnspireerd door Carastathis (141) geloven we dat intersectionaliteit niet enkel in persoonlijke termen moet begrepen worden maar als een “horizon of political contestation”. We moedigen diversiteit in termen van academische domeinen aan door een interdisciplinair standpunt in te nemen. Hoewel intersectionaliteit een lange geschiedenis kent in kritische rassentheorie en vrouwenstudies, is het tevens toegepast in diverse disciplines gaande van letterkunde (Gqola) en taalkunde (Levon) tot geschiedenis (Hendricks *et al.*), kunstwetenschappen (Ankyiah en Bamfo), musicologie (Decoste), theaterwetenschappen (Wijesiri), rechten (Schiek), sociologie (Choo en Ferree) en politieke wetenschappen (Hughes). Naast traditionele paperpresentaties zullen we eveneens meer creatieve of visueel georiënteerde bijdragen, paneldiscussies en interviews overwegen. Ons colloquium zal plaatsvinden in een hybride vorm met zowel live presentaties als online bijdragen, zodat zoveel mogelijk mensen kunnen deelnemen en de presentaties kunnen bijwonen. De publicatie van (een selectie van) de gepresenteerde papers in een themanummer van het academische tijdschrift *Gender Questions* is gepland.

Abstracts

Gelieve abstracts van maximaal 500 woorden voor een presentatie van 20 minuten in het Afrikaans, Nederlands of Engels door te sturen naar afrikaans@ugent.be voor 30 april 2024. Neem voor meer informatie over het colloquium of alternatieve presentatievoorstellen contact op met de organisatoren, Martina Vitackova (martina.vitackova@ugent.be) en Lieselot Tuytens (lieselot.tuytens@ugent.be).

Aanbevolen lectuur

Boswell, Barbara. *And Wrote My Story Anyway: Black South African Women's Novels as Feminism*. Wits U P, 2020.

Gouws, Amanda. “Feminist Intersectionality and the Matrix of Domination in South Africa.” *Agenda: Empowering Women for Gender Equity* vol. 31, no. 1, 2017, pp. 19-27.

Lewis, Desiree & Gabeba Baderoon. *Surfacing: On Being Black and Feminist in South Africa*. Wits U P, 2021.

Moletsane, Relebohile & Vasu Reddy. “The National Development Plan as a Response to Poverty and Inequality in South Africa.” *Poverty & Inequality: Diagnosis, Prognosis, Responses. State of the Nation*, edited by Crain Soudien, Vasu Reddy & Ingrid Woolard. HRSC Press, 2019, pp. 235-352.

Shefer, Tamara. “Narrating Gender and Sex in and through Apartheid Divides.” *South African Journal of Psychology* vol. 40, no. 4, 2010, pp. 382-95.

Van der Westhuizen, Christi. “Race, Intersectionality, and Affect in Postapartheid Productions of the ‘Afrikaans White Woman’.” *Critical Philosophy of Race* vol. 4, no. 2, 2016, pp. 221-238.